

Huisartspraktijken omarmen online-dossierinzage

97 procent van alle huisartsenpraktijken werkt met een medisch dossier dat door patiënten online kan worden ingezien. Daarmee is de huisartsenzorg de eerste sector die online-dossierinzage voor patiënten op grote schaal heeft gerealiseerd. De praktijken kregen ondersteuning van het door VWS gesubsidieerde programma OPEN, een initiatief van huisartsenverenigingen LHV, NHG en InEen.

TEKST: MARIËT EBBINGE BEELD: OPEN

In 2017 startten de programmamanagers van OPEN, Bart Brandenburg en Martina Bartelink, met het inventariseren van alle wensen van zowel zorgverleners als patiënten. Het NHG en Patiëntenfederatie Nederland beschreven vervolgens in een richtlijn wat er in een online-patiëntendossier moest komen. Die richtlijn werd vertaald in een programma van basiseisen voor de ICT waarmee de leveranciers van de huisartsinformatiesystemen aan de slag konden. Sinds 2020 is elektronische inzage in het dossier voor alle zorgverleners een wettelijke verplichting.

Regionale aanpak

Om huisartsenpraktijken te helpen om online-inzage door te voeren, werd gekozen voor een regionale aanpak. Bartelink: "In Nederland zijn er bijna 5.000 huisartsenpraktijken. Dat zijn er te veel om individueel te ondersteunen. We hebben daarom gekozen voor coalities. Het voordeel is ook dat een coalitie de regionale situatie beter kent. Vrijwel elke Nederlandse huisartsenpraktijk maakt deel uit van een van de 57 coalities."

Een regionale coalitie bestaat uit minimaal twee (huisartsen)organisaties en moet voor minstens 100.000 mensen zorgdragen. Een coalitie kan bestaan uit een zorggroep, een koepel van gezondheidscentra, een huisartsencoöperatie of een LHV-huisartsenkring. "Het grootste deel van het werk is en wordt door de mensen in de huisartsenpraktijken en de regionale coalities gedaan", benadrukt Brandenburg.

OPEN ondersteunde huisartsenpraktijken niet alleen bij de technische totstandkoming van online-inzage van medische gegevens door patiënten. Het programma bood huisartsen en praktijkmedewerkers ook scholing aan in deze andere manier van werken en stelde informatie-materiaal ter beschikking om patiënten voor te lichten. Brandenburg: "In de scholing besteedden we bijvoorbeeld aandacht aan hoe je het beste patiënten kunt stimuleren om online hun dossier te gaan bekijken. Dat

kan bijvoorbeeld door een poster in de wachtkamer op te hangen, of middels een boodschap op het antwoord-apparaat. Ook in de digitale nieuwsbrief van de praktijk of de plaatselijke krant kun je informatie over online dossier-inzage geven."

Onderzoek

Naast programmamanagement en scholing houdt OPEN zich bezig met wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van online-inzage in het medische dossier. Dit gaat in nauwe samenwerking met de universiteiten van Nijmegen en Maastricht en het Nivel. Daaruit blijkt onder meer dat hoe langer een huisartsenpraktijk werkt met online-dossierinzage, hoe positiever huisartsen en andere medewerkers er over zijn. Brandenburg: "Met name huisartsen vinden het in het begin soms wat spannend. Ze waren gewend om in een soort 'geheim dagboek' aantekeningen te maken over de gezondheid van hun patiënten. Nu lezen die patiënten mee."

Huisartsen geven ook aan dat online-inzage in het begin meer tijd kost, omdat hun patiënten bijvoorbeeld vragen stellen over hoe het werkt en over wat ze in hun dossier lezen. Maar, als online-inzage meer ingebed raakt in het werk van de huisartsenpraktijk, zien huisartsen ook de voordelen ervan. "Ze geven bijvoorbeeld aan dat de praktijkassistente minder tijd kwijt is aan het bellen met patiënten. Het spreekuur wordt interessanter, omdat patiënten beter geïnformeerd zijn. Ook blijkt dat huisartsen op het spreekuur meer tijd hebben voor patiënten met een complexere zorgvraag, omdat ze patiënten met eenvoudiger gezondheidsproblemen via een e-consult spreken."

Omdat patiënten nu kunnen meelezen, houden ze de huisarts en zijn medewerkers scherp. De kwaliteit van het dossier wordt er beter door. Brandenburg: "Patiënten vinden soms fouten in hun dossier of vullen hun medicijngebruik aan. En veel huisartsen denken na over hoe ze zaken begrijpelijker kunnen formuleren. Als een huisarts

drie keer te horen krijgt dat een patiënt niet begrijpt wat er staat, dan gaat hij nadenken hoe hij het beter op kan schrijven."

Patiënten

Patiënten beginnen de weg naar hun dossier steeds beter te vinden. Op dit moment maakt veertien procent van alle patiënten er regelmatig gebruik van. Dat zijn ruim 2,2 miljoen gebruikers. Het grootste gedeelte van de patiënten ziet zijn medische dossier in via een patiëntportaal; een kleiner gedeelte maakt sinds kort gebruik van een Persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO), een app of website waar gezondheidsdata van meerdere zorgverleners van een patiënt bij elkaar gevoegd kunnen worden (zie: <https://medmij.nl/wat-is-een-pgo/>).

De ambitie was dat veertig procent van de bevolking eind 2022 gebruik zou maken van online-inzage. Ondanks de tragere groei zien de programmamanagers van OPEN het niet somber in. Bartelink: "Het aantal gebruikers groeit gestaag, naarmate huisartsenpraktijken langer online-dossierinzage hebben geïmplementeerd. Per kwartaal komt er een kwart miljoen gebruikers bij."

Verdere groei van het aantal gebruikers lijkt een kwestie van tijd. Uit landelijke patiëntenenquête blijkt namelijk dat de meeste mensen het belangrijk vinden dat ze hun medische dossier online kunnen inzien, omdat het

overzicht geeft en de eigen regie vergroot. En uit onderzoek van OPEN blijkt dat mensen die er al gebruik van maken tevreden zijn. Ze hebben er meer vertrouwen in de huisarts door gekregen. En het consult bij de huisarts ervaren ze als beter. Maar er is ook kritiek. Brandenburg: "Sommige veiligheidseisen worden bijvoorbeeld als niet erg gebruikersvriendelijk ervaren. Ook dat is vaak een kwestie van tijd. Naarmate er meer gebruikers komen, ontstaat er ook meer aandacht voor dit soort aspecten."

Afronding

OPEN nadert zijn afronding nu bijna alle huisartsenpraktijken hun patiënten online-inzage in hun medische dossier kunnen aanbieden. Wat rest zijn toevoegingen aan het programma van eisen die online-inzage beter maken. Bartelink: "Veel leveranciers hebben de mogelijkheid om eenvoudig te linken naar Thuisarts.nl ingebouwd. Dit najaar wordt de functie voor het doorgeven van zelfmetingen toegevoegd, waarmee we pilots gaan uitvoeren. In een later stadium volgen gestandaardiseerde vragenlijsten, ter voorbereiding van een consult. Er is dus nog genoeg te doen." <<